

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE OKRAJA PTUJ

UREDNIŠTVO IN UPRAVA: »DOM OF«, PTUJ, Prešernova ulica, soba 19. CEK. RACUN: NARODNA BANKA PTUJ 643-90603-3 TELEFON: 143 in 168 — POŠTNI PREDAL: PTUJ

Leto II. — Štev. 17

Izhaja tedensko

Ptuj, 29. julija 1949

Mesečna naročnina din 12.—

Cenz din 3.—

Vsem delovnim ljudem v okraju mora biti znano, da se gradi v Strnišču pri Ptuju največja tovarna v državi

Odkar se v Strnišču nadaljuje dela za gradnjo tovarne glinice in aluminija, odkar se zbirajo v Strnišču desetine in stotine novih delavcev in frontne brigade, med ljudstvom na podeželju pa vrši prepričevanje za vključitev še večje števila delovnih ljudi, še mnogim delavcem in kmetom ptujske okolice, ki bodo živeli v senci tega giganta prve petletke, ni dovolj znano, kaj pomeni ta tovarna za ptujski okraj v vseh gospodarskih ozirih in kakaj je potrebno v Strnišču še več delovnih ljudi.

»Borba«, organ KPJ, je pred kratkim dala ljudstvu FLRJ o tovarni v Strnišču med drugim sledeči opis:

Tovarna aluminija v Strnišču je ena redkih na svetu. Je največja tovarna v naši državi in ena največjih tovarn aluminija v Evropi. Aluminij, ki ga bo proizvajala, bo zelo poceni, ker so vse surovine zelo blizu, proizvodnja pa bo avtomatizirana.

Vse naprave v tovarni bo gnala električna energija. Za prenos te energije je že zgrajen do danes največji daljnovod v naši državi. Tok, ki bo kmalu potekel po daljnovodu, bo tako močan, da se aparatom, ki ga bodo preusmerjali, ljudje ne bodo smeli približati. Ti aparati bodo nameščeni v dveh dvoranih, od katerih je vsaka dolga več kot sto metrov in bodo avtomatično transformirali in usmerjali tok. Največ toka bo uporabljalo veliko število peči za elektrolizo. Za te peči se gradi nekoliko ogromnih dvoran. Vsaka bo dolga nad 450 metrov. Ko bo tovarna obratovala, bo izgled teh velikih belih dvoran najzanimivejši ponoči. Dolga vrsta velikih oken bo osvetljena z belo-modro svetlobo, ki bo prihajala iz peči za elektrolizo.

V vrsti ogromnih belih zgradb z velikimi okni, ki so vse zaradi tehnološkega procesa s cevmi in napravami povezane med seboj, že montirajo naprave, kakršnih do danes še ni bilo v naši državi.

V prvem delu skladišča rezerv boksita se v nekaj nadstropjih nahajajo mlinci za drobljenje boksita. Mlini leže v vseh

nadstropjih na masivnih temeljih iz betona, ki so vlti ločeno od zgradbe, v kateri se nahajajo. Če bi ne bilo tako, bi se vsa zgradba tresla, ko bodo mlinci obratovali. Zmleti boksit se bo zbiral v veliki dvorani, ki stoji takoj ob veliki stavbi mlinov. V sredi velike dvorane bo ogromna žlica zajemala boksit in ga stresala na transporterje. Ker je pa potrebno, da bo imela žlica vedno dovolj velik kup boksita pod seboj, bo veliko število elevatorjev z neskončno dolgimi trakovi neprestano sipalo boksit iz vseh kotov v sredo dvorane. V dvorani, ki je zaradi tehnološkega procesa nekeje v začetku, leže na ogromnih betonskih temeljih, med dolgimi vrstami betonskih stebrov, rotacijske peči. Peči — ogromne cevi, nad 100 metrov dolge in z nekaj metrov premera, se bodo vrtele s svojo razdeljeno vsebino popolnoma avtomatično. Peči se ne bodo odpirale za dovanje zmletga boksita niti takrat, ko bo pečen boksit šel naprej. V tekočem stanju bo boksit odhajal v separacijo skozi hodnik, ki je v obliki mostu zgrajen med dvema zgradbama.

V separaciji je montiranje naprav v teku. Na betonskih stebrih, ki so postavljene, stopničasto drug za drugim, so montirani kotli, ki so podobni velikanskim rdečim ponvam. Za njimi se v mreži traverz vidijo vrste filtrov, manjših kotlov in drugih naprav.

Vse delo v tovarni bo do skrajnosti mehanizirano. Za prevoz surovin, ki bodo tovarni dnevno potrebne, bo položena 32 km normalnega železniškega tira. Delavci v tovarni, ki jih bo zelo malo, bodo samo pazili na kazalce instrumentov in razne ventile. Tako se bo obiskovalec, ki bo prišel med naprave oddelka za sesedanje glinice, zelo začudil. V velikanski zgradbi, v kateri bo stalo 36 nad 18 metrov visokih kotlov, bo redko srečal delavca. V zgradbi, v kateri bi, če bi bila del neke tovarne strojev, delalo stotine ali tisoče delavcev, bo delalo samo 8 ljudi v eni izmeni. Toda tudi oni ne bodo delali, temveč samo na preciznih instrumentih kontrolirali delo kotlov. Delavci bo redko opazili

tudi, v velikem številu v ostalih ogromnih zgradbah tovarne. Na videz izgubljene med konstrukcijami, cevmi in kotli, bodo budni gospodarji tovarne. Vse kar se bo dogajalo v vrtečih se pečeh polnih plamena in v pečeh, kjer vre aluminij, vse kar se dogaja v kotlih, filterih in stiskalnicah, bodo videli na instrumentih. Ogromno tovarno bodo vodili s prijemom rok z okretom ventila.

Boksita se od trenutka, ko bo prišel v tovarno v vlakih posebnih vagonov, pa dokler kot aluminij ne bo izšel iz tovarne, nikdo ne bo dotaknil z roko. Poseben stroj bo dvignil vagon in iz njega stresel boksit v silos, odkoder bo po transporterjih in dvigalih šel skozi stroje za mletje, rotacijske peči in naprave za mešanje. Na svoji poti do aluminija prehaja boksit zmlet, pečen ter kot tekočina skozi nešteto naprav, dokler iz njega ne dobimo glinice. Glinica gre potem skozi naprave za odcejanje vode in manjše rotacijske peči, kjer se popolnoma osuši. Svojo pot konča v visoki temperaturni peči za elektrolizo, kjer ga v velikih lencih odjemljejo žerjavi.

Ne bo dolgo in iz tega našega orjaka, pri katerem so dela v polnem teku, bodo v naše valjarne in tovarne prišle prve tone aluminija. Boksit, ki smo ga izvažali, bomo predelovali sami. Tovarna, ki bo naš ponos, bo pretvarjala bogastvo naših gor v korist naše srečne bodočnosti.

Komur to ni jasno, tega ne more navdajati pozos ob pogledu na vse, kar so doslej ustvarili marjavi delavci in strokovnjaki, ta si ne bo štel v čast, da je v te temelje in zidove vložil svoj trud in napore, ta niti ne more razumeti, zakaj ga vabi ljudska oblast, da pride v Strnišče v pomoč neštetim z delom preobremenjenim delavcem, da bo pred koncem petletke tovarna vršila velike naloge in da bodo še pred koncem petletke delavci živeli v tovarniški stanovanjski koloniji tako udobno življenje, kot ga je mogoče doseči v socialistični državi.

Nedovršenih zadružnih domov v okraju ne bomo prepustili odgovornosti nedelovnih uprav

Okrajni odbor Osvobodilne fronte za ptujski okraj je v jeseni leta 1947 sklenil zgraditi v ptujskem okraju 24 zadružnih domov, ki bodo kulturna, gospodarska in politična središča na naših vaseh.

V ta namen je bila ustanovljena Okrajna uprava za zadružne gradnje, ki naj bi pod operativnim vodstvom OZKZ z organizacijsko pomočjo Osvobodilne fronte ustanovila in vodila krajevne uprave za gradnjo zadružnih domov v ptujskem okraju. Ustanovljene so bile tudi krajevne uprave. Okrajna uprava je imela nalogo organizirati nujno potrebni material in posredovati kredite.

Prvenstveno moramo ugotoviti vse težave in prednosti, na katere so naletele krajevne uprave, kakor okrajna uprava pri svojem delu, pri izvrševanju postavljenih nalog.

Plan građenj zadružnih domov v ptujskem okraju namreč ni bil izpolnjen, za kar obstojata v glavnem dva razloga. V nekaterih krajih kot je bil to slučaj v Dornavi, Markovcih, Gorisnici, Lovrencu Turnišču, Stopercu, Hajdini, Staršah, Juršincih, Cirkulanah, Majšperku in Vitomarcih, krajevnim upravam in Osvobodilni fronti ni uspelo zadostno zainteresirati krajevnega prebivalstva za gradnjo zadružnega doma, v drugih krajih pa, kot so Zavrč, Leskovec in Rogoznica, je pa sicer obstojalo zanimanje prebivalstva za zgraditve doma, primanjkovalo pa je materiala. To je bil glavni razlog neaktivnosti. V mnogih slučajih so krajevne uprave vse preveč pričakovale, da jim bo potrebni material dobavila okrajna uprava, mesto da bi same preiskale vse možnosti pridobivanja gradbenega materiala iz lokalnih virov. V letu 1948 krediti niso predstavljali posebnega vprašanja.

Ni težko ugotoviti, da z dograditvijo petih zadružnih domov v letu 1948 v krajih: Podlehnik, Muretinci, Rogoznica, Velika Nedelja in Grajena ter s postavitvijo temeljev in delno dovršitvijo zidov na vseh ostalih gradbiščih krajevnih uprav in vsaki odbori OF niso uspeli v zadostni meri prikazati ljudstvu pomena građenj zadružnih domov ter njih vloge v gospodarskem, političnem, kulturnem in socialnem pogledu v življenje našega podeželja.

Kakšno je sedaj stanje na gradbiščih?

Ugotovili smo že, da je bilo dovršenih pet domov v surovem stanju že v lanskem letu. Letos so bili dograjeni že domovi v Litmerku, Trnovski vasi in Gorisnici, Štirje pa, in sicer v Markovcih, Dornavi in v Lovrencu bodo dograjeni do konca avgusta t. l. Krajevne uprave in vsaki odbori OF so torej v navedenih krajih v pogledu građenj zadružnih domov storili svojo dolžnost, nekateri prej, drugi pozneje. Vprašanje je, če so uprave in VOOV v ostalih krajih res naletele na nepremostljive težave pri gradnji, ali pa so sami zakrivali vso ogromno škodo, ki z vsakim dnem nastaja na napol dovršenih stavbah.

Na njivah državnega posestva v Turnišču so v nedeljo okopavali in pleli

Na njivah državnega posestva v Turnišču je opravilo v nedeljo 24. t. m. 226 članov sindikalnih podružnic državnih posestev iz Jeruzalema, Ormoža, Podlehnik, Dornave in Turnišča, mestne ekonomije v Ptuj in vrtnarije Hristov Minčo iz Ptuja obsežno prostovoljno delo okopavanja zelja, pletja trave iz pese in okopavanja, pletja fižola, obiranja graha ter mlačve rži.

Številna udeležba na nedeljskem prostovoljnem delu na Turnišču, kjer niso bili samo mladinci, temveč tudi odrasli člani sindikalnih podružnic, ni bila samo odraz sindikalne discipline in delovne poštovitosti, temveč tudi manifestacija družbene povezave delovnih ljudi v času, ko delamo podnevi in ponoči, ob praznikih in nedeljah, da ne bi naši delovni ljudje ob praznikih mislili na življenje po smrti, temveč da bi bili dnevi njihovega življenja doba častnega dela in dostojnega preživljanja.

Kljub smehu, šaljivkam in petju je bil v 1554 delovnih urah okopan 1

LR. tov. Mihi Marinku ter maršalu Titu, v katerih poudarjajo, da se zavedajo svojih obveznosti do gradnje socializma v naši državi in do mednarodnega proletarskega gibanja.

Zaključno besedo plenumu je dala tov. Miričeva, ki je pozvala na izvrševanje zadanih sklepov ter na to, da je treba brez omaravanja slediti poti, ki jo je začrtala Partija in tov. Tito.

V Turnišču so postavljeni temelji in okrog 50% zidu. Material imajo. Zaradi pomanjkljive organizacije dolo nikamor ne napreduje. V neki meri ovira gradnjo vprašanje kredita, kar pa nikakor ni glavna ovira nedelavnosti.

V Vidu stoji tudi okrog 40% zidu, primanjkuje pa zidne opeke. To pa v ostalem ne ovira gradnjo, ker niso izvršili nakazane sečnje lesa, ki jim je bil dodeljen s strani Gozdne uprave.

Leskovci se deloma zanimajo za gradnjo, jim pa primanjkuje materiala. Zidovi so deloma postavljeni. Tudi v Zavrču bi pridneje gradili, pa imajo velike težave s prevozom opeke, ki jo bo treba voziti iz Ormoža.

Ostala gradbišča: v Slovenji vasi, Staršah, Stojncih, Juršincih, Stopercu in na Hajdini, kjer so postavljeni le temelji, ali pa še to ne popolnoma, nam dajejo sliko nedelavnosti krajevnih uprav in frontnih organizacij. Posebno izrazit je gornji primer na Hajdini, kjer so bile in so vse možnosti za gradnjo in dograditev. Imajo pripravljen les, 30.000 kom zidakov in potrebne strešnike. Delo kljub temu nikamor ne napreduje.

Uprava v Trnovski vasi je samoiniciativno začela z delom že v februarju t. l. in dom dogradila v aprilu. V primeri z ostalimi upravami zasluži vse priznanje. Krajevne uprave v nekaterih krajih v lanskem letu niso vlagale dovolj skrbi v tehnično vodstvo in uporabo materiala. V Litmerku si je n. pr. bivši član uprave Antolič Alojz dovolil razdeliti 2000 kg cementa privatnikom. Podoben je slučaj iz Markovcih, kjer sta si upravnik ekonomije Vršič Martin in tajnik KLO Ciglar Janez enostavno razdelila 1000 kg cementa. Vse te pomanjkljivosti bodo morale v letošnjih gradnjah odpasti, posvetiti pa bo treba čim več pozornosti nabavi materiala iz lokalnih virov. Voditi je treba točno evidenco potrošenega materiala in v nobenem slučaju dovoliti, da bi se uporabljal v kakšne druge namene.

Za nove uspehe je potrebno resno nadaljevanje dela

OZKZ bo morala vprašanju gradnje zadružnih domov posvetiti večjo pozornost ter kot operativni voditelj okrajni upravi nuditi več pomoči, predvsem s svojim aktivom, ki bo ob posezanju kmetijsko-obdelovalnih zadrug in kmetijskih zadrug lahko marsikakšno stvar opravil na terenu v pogledu nadalje gradnje. Krajevne uprave bodo morale s pomočjo množičnih organizacij vložiti vse svoje sile v čimprejšnjo dograditev ter mobilizirati čim večji krog ljudi pri gradnjah, izkoristiti vse vires domačega materiala ter med množico dograditev zadružnih domov popularizirati. Tudi KZ in KOZ se bodo morale bolj zanimati za dokončanje pričtetih del, posebno kmetijsko-obdelovalne zadruge, ki bodo morale kapitalni izgradnji sploh posvetiti posebno pozornost.

Okrajni plenum AFŽ v Ptuj

V torek, 26. julija 1949, se je vršil v Ptuj v Mestnem gledališču plenum okrajnega odbora AFŽ za ptujski okraj z namenom, da pregleda uspehe polletnega dela, da opozori na pomanjkljivosti, izvoli delegate za ustanovitev oblastnega odbora AFŽ ter da nakaže smerice za nadaljnje delo.

Plenumu je prisostvovala zastopnica GO AFŽ tov. Golčnikova iz Ljubljane, zastopnica iniciativne komisije za ustanovitev oblastnega odbora AFŽ za Mariborsko oblast, tov. Markič Angela, org. sekretar OK KPS Ptuj tov. Maver ter sekretar OF za ptujski okraj tov. Berginc Peter.

Po otvoritvenih in pozdravnih besedah tov. Miričeve, predsednice okrajnega odbora AFŽ, je prevzel besedo tov. Maver ter dal politično-gospodarsko poročilo, v katerem je ugotovil, da se naša borba za socializem razvija v treh smereh: v industriji, v kmetijstvu ter na kulturno-prosvetnem področju. Organizacija AFŽ se v borbi za zgraditev socializma v teh sektorjih v glavnem ni znašla in ni toliko sodelovala, kakor bi lahko. Posebno v vprašanju vključevanja nove delovne sile v industrijo se naše organizacije AFŽ niso izkazale. Našim ženskam na vaseh še ni dovolj pojasnjena vloga, ki jo bo imelo rekonstruirano kmetijstvo v socialistični družbi. Dotaknil se je parol, ki jih razširjajo go. tovi ljudje, ki so sovražno usmerjeni proti gradnji socializma v naši državi ter nato na kratko povzel kljub dejstvu, da se pri gradnji socializma lahko opremo samo na lastne sile, ga bomo zgradili, pa še veliko prej, kot so ga v SZ. Pred organizacijo AFŽ pa je postavljena naloga, da z uditvijo organizacije začne pri žens. borbo s katero jih bo prepričevala, da je treba prenehati z nasprotovanjem njihovim močim, ki hočejo stopiti v obdelovalne zadruge ter jih uditviti v prepričanju, da e vsaka pobuda, ki pride od naše Partije in državnega vodstva, samo v korist vseh delovnih ljudi naše države.

O drobnem delu vaških odborov AFŽ je ogorila sekretarka okrajnega odbora AFŽ tov. Ilovkar Zora. Vaške organizacije imajo najširše možnosti uvesti raznovrstne oblike dela organizacije ter na sestankih razpravljati o vseh mogočih problemih, ki se tičejo žena. Potem tečajev, predavanj, sestankov inaktivov

je možno zajeti vse žene in jim omogočiti, da se politično, gospodarsko in kulturno dvignejo. V tem jim bodo zelo pomagale tudi razne ustanove kot kralnice, šivalnice, skupna peka kruha itd., ki jih bodo razbremenile in dopustile ženskam, da se bodo lahko politično in kulturno bolj udeleževale. Med nalogami je zelo važno vprašanje vključevanja delovne sile, kateremu morajo žene posvetiti več pozornosti kot doslej. Kljub juljskemu planu vključitve 500 žena v delovni proces, se jih je doslej v juliju vključilo samo 29, pa še ta pritok je rezultat splošnih razmer, ne pa dejavnosti organizacij.

Žene naj bi pri preobrazbi kmetijstva aktivneje sodelovale kot doslej. Vključiti naj se tudi v delo ljudske inspekcije, v kontrolo vprašanj prehrane, odkupa, v prizadevanju za večji hektarski donos ter v vse ostale probleme naše vasi. Posebno pozornost pa naj posvetijo vzgoji otrok v duhu socializma. Otroke je treba iztrgati iz vpliva reakcionarne duhovščine ter jih vzgajati v dobre državljane — patriote, ki bodo polni ljubezni do Partije svoje socialistične domovine in do tvoj. Tita.

Nato je nakazala plan dela organizacije za čas pred Tednom matere in otroka. Glede ustanovitve »Otroških jasil«, otroških restavracij, patronatov otroških ustanov, otroški obiskovalk sektorskih konferenc posveti. Inic za matere, počitniški kolonij itd., v čemer je plenum sprejel napoved tekmovanja ostalih okrajnih odborov AFŽ.

Plenum je nato pozdravila tov. Markič Angela zastopnica iniciativnega odbora za ustanovitev oblastnega odbora AFŽ. V kratkem nagovoru je želela plenum in organizacijo pri gradnji socializma najlepše uspehe.

Sedila je živahna diskusija, v kateri je sodelovalo lepo število žena. Tovaršice s podeželja so iznašale težave, na katere začevajo pri delu v organizaciji ter izven nje. Predstavnica organizacije iz Osornikove zadruge je poročala o življenju žene v zadruzi ter razbila predsodke in pomisleke ki jih imajo posebno žene v pogledu vstopanja v kmetijsko obdelovalne zadruge. Govoril je še sekretar OCC tov. Berginc ter pozval žene k večjemu sodelovanju pri gradnji socializma ter poudaril, da smo v tej težki borbi sami, zato so potrebni

kolektivni naporji vseh državljanov. Tov. Golčnikova, predstavnica GO AFŽ iz Ljubljane, je v svojem nagovoru dejala, da naj bo žena pobudnica v mnogih političnih in gospodarskih vprašanjih na vaseh ter naj tako doprinaša čimprejšnji zgraditvi lepše bodočnosti.

Ob zaključku diskusije so žene sprejele sklepe:

1. Okrepile bomo osnovne organizacije na vaseh in jih seznanile z vsemi gospodarskimi in političnimi problemi;
2. Poleg stalnega sistematičnega političnega dela bo organizacija pospeševala vključevanje nove delovne sile ter v zvezi s tem izvršila naslednje naloge:
 - a) Oskrbela bo pregled nad razpoložljivo žensko delovno silo za 8-urno in za 4-urno zaposlitev ter na podlagi tega pridobila do konca avgusta 500 žena za zaposlitev;
 - b) v večjih krajih bo ustanovila agitatorske aktivne za vključevanje žena v vaške frontne brigade za medsebojno pomoč;
3. Vodila bo skrb za zaposlene žene in njih življenjske pogoje, predvsem pri nanovo vključenih. S tem v zvezi bo pospešila ustanavljanje otroških jasil v Ptuj, otroška igrišča v zadruzi »Osorniki«, Trnici, Grajena, sezonski DID v Litmerku in Zavrču, posvetovalnico za matere v Ormožu, jasil v tovarni Strnišče ter krpalnico v Ormožu. V Ptuj bo pospešila ustanovitve trgovine za dojenčke in noseče žene ter skrbela, da bo oddelek za dojenčke in noseče žene v trgovini v Ormožu v zadostni meri založen;
4. Skrbela bo za ustanavljanje aktivov za čuvanje otrok zaposlenih mater v krajih, kjer ni otroških ustanov;
5. Sodelovala bo pri popisu potrošnikov garantirane preskrbe;
6. V svrhu čim temeljitejšega reševanja postavljenih nalog se članice organizacije obvezujejo, da bodo sodelovale pri študiju in v okviru Fronte ter aktivirale pri študiju čim večje število žena.

Kandidacijska komisija je nato predlagala 51 kandidat za plenum oblastnega odbora AFŽ, ki so bile soglasno izvoljene. Tov. Kanceler Julka je še predlagala pozdravni resoluciji, ki so jih poslale GO AFŽ in predsedniku vlade

Veliki zadružni dom v Gorišnici je pod streho

V potrditev dosedanjega uspeha na zadružnem stavbišču in za pripravo moči za nadaljnja dela je bila v Gorišnici v nedeljo, 24. t. m., pred zadružnim domom svečanost, ki so se je zraven številne množice domačih in okoliških delavcev in kmetov namestili tudi partijski, frontni in upravni funkcionarji iz Gorišnice in Ptuja. Na svečanost je v Gorišnico prihitelo tudi veliko število članov sindikalnih podružnic iz ptujskih podjetij, ki so pomagali pri gradnji doma.

Na prostoru pred domom je bila postavljena tribuna s mikrofonom, na domu samem pa je bil zraven Titove slike, zastav in drž. grba nameščen zvočnik, tako da je bilo mogoče po vsem prostoru s lahkoto slišati govornike in glasbo.

Ob začetku svečanosti so govorili predsednik KLO Feguš, predsednik uprave za gradnjo zadružnega doma Petrovič Alojz, okrajni sekretar OF Berginc Peter in predsednik OZKZ Belšak Franc. Slednja sta v svojih govorih podčrtala nujnost gospodarske preusmeritve na vaseh in združitve posamičnih gospodarstev v veliko zadružno proizvodno enoto, zadrugo, potom katere bo mogoče postopno vcepljanje načel kolektivizma v kmetijstvo. Okolnost, da smo pri graditvi socializma v Jugoslaviji vezani na lastne sile, mora biti vsakomur jasno, ker bo vsakdo pomagal nositi del nalog in bremen, ki so nujne za izvedbo prve petletke.

Predsednik uprave tovariš Petrovič je dal poročilo o poteku graditve doma v Gorišnici. Od 13. julija 1948 je začela v Gorišnici rasti velika zgradba, ki presega po dolžini in višini skoraj vse skozi desetletja v Gorišnici postavljene stavbe. Poleg šole je zadružni dom v Gorišnici druga večja zgradba, ki bo služila vsemu poštenemu delovnemu ljudstvu goriškega kulturnega in gospodarskega centra. Sedanja oblika doma je nastala s pomočjo marljivih in poštenih delovnih ljudi iz Gorišnice in Ptuja, tekoma 15.938 udarniških ur in 15.288 plačanih delovnih ur. Največ prostovoljnih t. j. 7148 ur so opravili člani in članice OF in AFZ,

3645 ur mladina, 1800 člani ZB, 1745 ur vozniki in 1600 ur člani sindikata.

Iz 128.000 kom. zidakov, iz 14.000 kom. bobrovcev in drugega materiala postavljena zadružna zgradba bo sedanji generaciji v Gorišnici in okolici dokaz nemajhne volje delavcev in matih ter srednjih kmetov za zgraditve socialističnega gospodarstva na vaseh, ki gre preko in mimo raznih zaslepljenih in zaostalih strahopetnežev. Ti se niso nikdar trudili pri pomoči graditve naprednih zgradb v kraju. Njim nobena stvar ni bila dovolj sveta in poštena, da je ne bi v svoji ozkosti blatili vse dotlej, dokler ni postavljen pred njih zid, katerega se izognejo, da si ne bi razbili glavo. Ni jih sram pred sovaščani, niti pred svojimi otroci, pred delavci in malimi ter srednjimi kmeti razkladati raznih kratkorepih izgovorov, samo da bi šlo delo na zadružni zgradbi mimo njih. Komunistična partija vodi poštene in zavedne delavce in kmete po poti do velikih ustvaritev, ki smo jih dolžni izvršiti v začetku drago plačane svobode.

Priznanje in nagrade, ki so jih prejeli vzgladni graditelji doma Petrovič Alojz, Stančič Stane, Feguš Slavko, Drevčič Slavica, Horvat Branko, Sugman Zlatko, Feguš Ela, Kovačec Franc, Salamon Ivan, Klančnik Anton, Trunk Ivan, Gomilšek Mirko, Muhli Ivan, Janžekovič Franc, Veldin Anton, Mikša Jože, Kukovec Ivan, Geč Ivan, Znidarič Janko in Brumen Vinko, predstavljajo za imenovane priznanje časti, ki jo je mogoče doseči edino potom odločnega in požrtvovalnega dela za ustvaritev osnovnih pogojev za preobrazbo naših vasi.

Po svečanosti je bila ljudska zabava. Znanci in prijatelji so se na svoj način pomenili o vsakdanjih problemih, mladina pa se je nasmejala in naplesala iz veselja nad uspehi, ki jih dosega na vseh sektorjih gospodarstva.

Največja svečanost se bo vršila v Gorišnici na dan, ko bo zadružni dom dokončno zgrajen in predan zadružnemu kolektivu v Gorišnici, ki bo iz doma prenašal med ljudstvo predloge in izkušnje zadružnika in direktive Komunistične partije Jugoslavije za pospešeno socializiranje vasi na ptujskem polju.

Po ogledu zadrug v Vojvodini

Drbetinci 25. julija 1949

Po povratku z izleta v Vojvodino, ki ga je organiziral OOOF v Ptuj, bi rad v par besedah povedal znanim in neznanim ljudem iz Slav, goric in ptujškega okraja, kar sem videl prvič v svojem življenju in kar je napravilo name zelo globok vtis.

V Vojvodino sem odšel s predsojci, ki jih imajo mnogi naši mladi in odrasli ljudje v Slov. goricah. Bil sem namreč prepričan, da bom moral v Vojvodini negotovljati velike razlike med tamkajšnjimi zadružniki in našimi kmeti v korist naših kmetov. Po ogledu zadrug v Vojvodini vidim, da sem se motil. Presenetila me je velika družabnost in harmonija med zadružniki. Občudovati sem moral vse, kar sem videl, orodje, načine obdelovanja in način življenja zadružnikov. Videl sem veliko kmetijsko podjetje z nepreglednimi hektari zemlje, z ogromnimi količinami pridelkov in tak način življenja med zadružniki, ki si ga naši kmetje zamišljajo, poti do njega pa doslej še niso našli.

Nisem zadovoljen, da sem to sam videl. Bil bi srečen, če bi to videli vsi ljudje iz Slovenskih goric. Kar vidim v

svojem spominu in kar čutim po izletu, bi rad razložil tako Janezu Družovcu, ki je največji kmet v našem kraju, kot viničarju Antonu Kukovcu; rad bi to povedal kmetici Mariji Družovici in ostalim družinam na Drbetinskem vrhu in v Drbetincih. Ko bi videli zadrug v Vojvodini, bi verjeli, da po bogastvih zemlje, po marljivosti in smislu za kolektivno življenje ne zaostajamo za zadružniki v Vojvodini, da je doslej nismo znali razbiti predsojcev o zadružnem življenju. Sram me je bilo, ko sem pomislil na počasen zadružni razvoj v našem kraju, ko sem pomislil na škodo, ki jo trpimo zaradi posamičnega in nerentabilnega obdelovanja zemlje in zaradi česar zaostajamo za ljudmi, ki so se oprijeli zadružnega življenja.

Prepričan sem, da bo v našem kraju več ljudi, ki bodo šli na ogled v zadrug drugih republik in ki se bodo vrnili s sklepom, da bo tudi v našem kraju ustanovljeno veliko zadružno podjetje z dobro zemljo in marljivimi ljudmi, ki se bodo prepričali, da je mogoče z združnimi močmi boljše in več delati ter udobneje živeti, kakor lahko danes živijo naši viničarji, bajtarji in mali kmetje.

T. D.

Zadnja možnost v KLO Podgorci mora preizkusiti administrator

Kljub pozornosti, ki je s strani OLO povečana našim osnovnim organom oblasti, krajevnim ljudskim odborom, pri njihovi izgradnji, da bi mogli vse tekoče in pravilno reševati, predvsem gospodarske probleme na vaseh, imamo še vedno primere, da gredo nekateri krajevni ljudski odbori preko najvažnejših stvari naše gospodarske politike kot da se jih nič ne tiče.

Krajevni ljudski odbor v Podgorcih je imel dne 12. julija t. l. sejo, katere se je od 9 odbornikov, kolikor jih ima KLO Podgorci, udeležilo samo pet, od ostalih pa se je samo eden opravičil. Na seji, katere so se udeležili tudi predstavniki množičnih organizacij, naj bi razpravljali o razdelitvi plana posevkov industrijskih rastlin in ajde, obremenili kmečka posestva z oddajo žita ter določili voznike za prevoz lesa. Odborniki so razpravljali o teh vprašanjih in prišli do tako neživljenjskih sklepov, da služijo, da so omenjeni v časopisu.

Glede predpisa selve ajde so namreč sklenili, da ga ne morejo napraviti, ker setev v njihovem kraju ni uspela še seden let. Razdelitev pa naj vseeno napravi administrator po svoji vesti, čeprav na odgovornost navzočih. K temu brezdušnem sklepu so še dodali, da semena ajde kmetje nimajo (torej jim ne bo treba sejati). O skrbi, da bi vprašali strokovnjaka za nasvet v pogledu selve ajde in o preskrbi s semenom kmetov dobre volje, v sklepu ni govora. Glede selve industrijskih rastlin so razpravljali na tej seji že ponovno in sprejeli sklep, ki je podoben onemu za setev ajde.

Tudi razdelitev obvezne oddaje žitnice so prepustili v reševanje administratorju. Voznike za prevoz lesa bodo določili šele čez 20 dni, ko bodo opra-

vili svoja dela. Ob 21.15 uri je bil predsednik prisiljen zaključiti sejo, ker je bil sam. Navzoči so namreč odšli. Slednje dejstvo je sicer v najlepši skladnosti s sklepi seje.

Zavednega člana Osvobodilne fronte bi samo zanimalo, na kaj so mislili na seji navzoči predstavniki množičnih organizacij, ki so z vsemi sklepi, ki so bili na seji sprejeti, soglašali. Tak neodgovoren odnos namram planiskim nalogam našega gospodarstva je gotovo redek pojav v osnovnih organih oblasti. Prepustanje reševanja najvažnejših vprašanj naše gospodarske politike na vasi, le eni ali nekaj osebam, namreč ni spravljivo z načeli ljudske demokracije in je on prizadevanju razširitve sodelovanja najsiših. Ljudskih množič pri delu oblastnih forumov, le njegovo zasmehovanje. Kjer je še v praksi tak način dela, ni čudno, da pride do gospodarske škode za celoto in do slabljenja ugleda krajevnih ljudske oblasti.

N. N.

Edinstvo Ljudske fronte se ne postavlja zato, da bi koristilo posameznim strankam in skupinam v fronti, temveč da bi vse te mobilizirala v borbi in v delu za izgradnjo resnične domovine delovnega ljudstva. To je tudi razlog, zakaj smo proti temu, da bi vsakdo in vsaka stranka mogli v Fronto, če le z besedami prizna onih nekaj programskih načel Ljudske fronte. V preteklosti smo se naučili, naše ljudstvo se je naučilo soditi posameznike in stranke po njihovih delih, ne pa po njihovih besedah.

„Pionirji živimo srečno življenje“ pravijo pionirji, ki letujejo na Vranskem pri Celju

Prav tako neopazno, kot so pred tedni zapustili Ptuj, so se te dni vrnili v Ptuj pionirji, ki so bili na tritedenskem letovanju na Vranskem pri Celju. To skupino je takoj zamenjala nova, še številnejša skupina pionirjev. Ker gotovo vsakogar zanima način, kako otroci letujejo in kako se zabavajo, bomo seznanili naše čitatelje, starše in prijatelje otrok z njihovim peštrim življenjem v počitniški koloniji na Vranskem, odnosno sploh z življenjem pionirjev v počitniških kolonijah.

Letovanja pionirjev so bila letos pripravljena še skrbneje in v še večjem številu kakor lani. Letos je bilo organiziranih za slovenske pionirje samo v LR Sloveniji okoli 5 centralnih, republiških in okrajnih počitniških kolonij, v katerih bo v dveh izmenah letovalo čez 22.000 otrok, kar predstavlja rekordno število. V to število so všteti tudi gostje, ki bodo letovali v Sloveniji in sicer: 2000 otrok bo iz STO-ja, 2000 iz LR Hrvaške, 500 iz Koroške in okoli 500 iz Gorice in Beneške Slovenije. Veliko naših otrok pa letuje izven svoje republike v raznih obmorskih mestih Dalmacije.

Počitniške kolonije so organizirane v glavnem z namenom, da se v njih otroci okrepijo; zato so predvsem kolonije za telesno šibke otroke, ki jih organizira Rdeči križ, in take so tudi vse ostale. Poleg kolonij pa še razlikujemo tako imenovana pionirska taborenja, ki jih običajno organizirajo posamezni okraji. Semkaj so povabljeni dva do trije najboljši, a nad deset let stari pionirji iz vsakega pionirskega odreda v okraju. Tudi taborenja imajo v glavnem cilj, da okrepijo otroke, poleg tega pa imajo še naloge, da se v njih pionirji nekaj nauče, da se usposobijo za voditelje, to se pravi za funkcionarje v svoji pionirski organizaciji: za načelnike odredov, za deseterje, za voditelje raznih športnih sekcij itd., za voditelje priredilnih, risarskih in podobnih krožkov itd. Zato se morajo tudi v pionirskih taborenjih pionirji učiti, pri tem zbera vsakemu posameznemu pionirju delo po sektorju, ki mu najbolj odgovarja, ki ga najbolj zanima in do katerega čuti največ veselja in epocobnosti. Seveda, tukaj je tudi delo voditeljev odgovornejše, pa tudi zamudnejše. Pionirji delajo — se učijo, toda njihovo delo jim vodiči razporedijo tako, da ga pionirji sami niti ne čutijo, ker ga z veseljem in navidezno kar mimogrede opravljajo; saj se pa končno tudi sestoji iz samih zanimivosti in je njihovo razvedrilo. Ob slabem vremenu pionirji igrajo namreč šah, vedijo kakšno igrico, veseli pojejo in pri tem niti ne opazijo, da se z vsem vsa tega tega učijo. Četrtno predavanje o letalstvu prav tako zanima slehernega pionirja. Ob lepem vremenu pa je na vrsti kopanje, kjer se pionirji, ki niso znali plavati, spremenijo v dobre plavalce. Na kopanju se pionirji radi igrajo z žogo, tam se uče mnogih športnih iger itd. Vse zanimivo in koristno... „Preostanejo še izleti, ki so pa najbolj privlačni. Na njih se pionirji popolnoma neopazno nauče spoznavati svojo domovino: s čim se v glavnem bavijo ljudje v kraju, kamor so pionirji napravili svoj izlet, kakšna so polja, kakšni gozdovi, pri tem se v pionirju porodi vprašanje zakaj to, zakaj tako in desetine drugih podobnih vprašanj. Odgovor na ta vprašanja pionirju nehoti poveča njegovo duševno obzornost. Končno se na izletu na planino pionirji uče zgodovino naše narodno osvobodilne borbe, spoznavajo partizanske kraje, zvedo za partizanske komandante-junake, ki so se v teh krajih s svojimi borci borili. S tem, da se na takem izletu poklonijo partizanskemu grobu, ki so ga slučajno odkrili, se v pionirju okrepi čut dolga in zahvalnosti do padlih borcev in pionir bo bolj znal ceniti pridobitve njihove borbe.

To so pionirska taborenja. Prav tako je tudi življenje ptujskih pionirjev na letovanju na Vranskem. Taborenje na Vranskem, ki ga je organiziral ptujski okraj, sicer ni taborenje — v pravem smislu besede, ker so imeli organizatorji kolonije prevelike težkoče z nabavko šotorov, tako da je nameščena kolonija kar v šoli. Razlika je samo ta, sicer pa je vse ostalo tako, kot mora biti na taborenju ter se vsi pionirji prav tako dobro počutijo. Spalnice so trije razredi, v katerih so namesto klopi nameščene empatične pionirske postelje, vse lepo prekrite z rjuhapi. V šoli imajo pionirji tudi dnevno sobo, v kateri se zadržujejo v prvih dopoldanskih urah. Tam je pionirjem na razpolago radio, knjižnica s pionirskimi knjigami in časopisi, tam so izobešeni grafikonji prečitanih knjig, grafikonji o disciplini, tam je pionirjem na razpolago šah, domino, papir, barvice itd.

Na prvem taborenju na Vranskem je bila storjena majhna napaka in sicer v tem, da so bili semkaj povabljeni na letovanje tudi nekateri člani podmladka pionirjev — pionirski v starosti od 7 do 10 let. Ker so bila vsa mesta v drugih kolonijah zasedena, so ostali na Vranskem. Napaka pa je bila popravljena tako, da so bili ti pionirski zbrani v posebno desetino, ki jo je z uspehom vodila voditeljica. Plovske Jožica. Z nje je izvajala poseben dnevni red, ki je obsegal največ otroške igre in krajše izlete, odnosno eprehode v naravo. Tudi pravljice, ki jim je znala lepo pripovedovati voditeljica Bartol Cvetka, so najmlajši pionirji zelo radi poslušali.

Kakšen pa je dnevni red ostalih pionirjev in takšni koloniji? Pionirji vstanejo ob šestih zjutraj. Ko jih je poživela in dobodra predramila pet minut trajajoča jutranja fizikultura, se pionirji umijejo in pospravijo svoje postelje. Med tem pa je »dežurni« spalnice po-

metel spalnice in hodnik, nakar se pionirji zbere k zboru za dviganje zastave. Potem, ko so načelniku, ki je bil Vlado — eden izmed najboljših pionirjev, raportirali deseterji Marjan, Stanek, Elvira in Marinka o številčnem stanju, tako, kot to delajo njihovi starejši tovariši na delovnih akcijah, je načelnik prečital dnevno povelje, ki obsega dnevni red in pohvalo najboljšega pionirja ali pionirke preteklega dneva. Ta najboljši, ali boljše najpridnejši pionir dvigne ob pionirski himni zastavo. To je za vsakega pionirja velika čast in pohvala. Pohvaljeni pionir nosi ves tisti dan rdečo ruto, ki je ponos vsakega pionirja. Ko je zastava dvignjena, odkorakajo pionirji s pesmijo k zajtrku, ki sestoji iz obilja mleka, medu in kruha. Po zajtrku izvajajo pionirji dnevni red, kot smo ga že omenili, ki ga prvo prekine malica, opoldne pa kosilo. Po kosilu imajo pionirji dve uri obveznega spanja, kajti glavni namen vsega je le v tem, da se okrepijo.

Nasproti šole, kjer je počitniška kolonija na Vranskem, se nahaja dom Bosančkov. Z njimi so pionirji navezali najtesnejše stike: skupaj igrajo nogomet, odbojko, šahirajo ali pa se skupno »skrivaajo«. Večkrat gredo popoldne skupno na kopanje. Kopanje pa še poveča že itak dober apetit zdravih pionirjev — in zopet je potrebna južina. Poleg kruha in sira se najbolj priče sadije. Končno se pionirji vrnejo v svoj dom, ki je brez mamice vzbujal v za-

četku domotožje in ki so se ga potem tako privadili, da so se ob koncu kolonije skoraj vsi poslavljali s solzami od njega. Več kot polovico pionirjev se je ob koncu ponovno javilo v to kolonijo, toda sedaj so na vrsti še drugi, in oni so jim morali, čeprav neradi, prepustiti priljubljeno pionirsko letovišče.

No, zvečer je zopet najboljši pionir — Milan, Vida, Miro ali kateri koli že, saj so vsi pridni — spustil zastavo. Po tem pa so pionirji do devete ure zvečer plesali svoje priljubljeno kolo »Mi gradimo ceste, prog«, a malo po deveti uri je zavlada v vseh spalnicah nočna tišina. Pionirji so izmučeni od iger in smeja trdno zaspali...

Takšno je življenje naših pionirjev v počitniških kolonijah širom države. Vsi vemo, da je res takšno, kot vam sami povedo, če jih vprašate, a oni pravijo: »Pionirji živimo srečno življenje...«

»Naši otroci — naš ponos« ni samo naša parola, temveč tudi dejstvo, ki ga ljudska oblast nadvse upošteva. Najlepši dokaz temu so tudi številke, ki smo jih že uvodoma navedli. Skrb za mladino, predvsem pa za pionirje, je ena največjih odlik naše socialistične domovine Jugoslavije, ki je srečen dom svojega slehernega — bodisi najmlajšega ali najstarejšega državljan!

D. D.

Ptujski pionirji prihajajo na zajtrk in južino v pionirsko restavracijo

Od nedelje 24. julija dalje imajo pionirji v Ptuj svojo restavracijo. Ta dan popoldne je bila na Slovenskem trgu svečana otvoritev. V navzočnosti predstavnikov oblasti in množičnih organizacij, pionirjev in njihovih staršev je opravil otvoritveno svečanost ravnatelj okrajnega magazina v Ptuj, Klemenčič Martin.

Našemu ljudstvu, KPJ s tov. Titom na čelu in ljudski oblasti ter množičnim organizacijam so se zahvalile za skrb za pionirje v prisrčnih, kratkih nagovorih: pionirka Sepec Božena, načelnica okrajnega pionirskega štaba Pavlovič Zvonka in namestnica predsednika OF za Ptuj Kanceler Julka. Vsi govorniki so poudarili važnost skrbi ljudske oblasti za otroke delovnih ljudi v mestih in na vaseh.

Pionirska restavracija predstavlja za otroke do 14. leta okrepčevalnico in izključno otroški lokal, kjer se navajajo otroci na obnašanje in samostojnost, kakršna pristaja mladim in odraslim ljudem v socialistični družbi.

Po otvoritveni svečanosti so sedli pri gostje restavracije za mize, na nove pletene stolčke ter si dali postrežiti z mlekom, kruhki, medenjaki, malinovcem in drugimi približki, katerih cene so največ 9 din za komad. Najcenejše je misko, in sicer lonček en dinar, z marmelado ali medom namazani kruh pa 3 din, tako da se je mogoče za 4 din primerno okrepčati.

Matere so občudovale obnašanje svo-

jih in drugih malčkov, ki niso mogli prikriti navdušenja nad takojšnjo in solidno postrežbo.

V ponedeljek in naslednje dni je za restavracijo zvedelo še več otrok in staršev. Naenkrat je bilo premalo stolčkov in mizic ter premalo rok, ki bi jim mogle takoj postrežiti. Nastavili so se v vrsto in disciplinirano čakali. Opoldne je restavracija navadno prazna. Popoldne in proti večeru pa se mali gostje radi vrnejo.

Ob pogledu na vse to sta med drugimi nad vse vesela poverjenik za trgovino in preskrbo pri OLO Kolarič Miha in ravnatelj okrajnega magazina Klemenčič Martin, ki sta opravila do otvoritve mnoga pota in intervencije ter sta osebno kontrolirala vse priprave za ureditev okusne restavracije, kar se jima je ob pomoči in razumevanju poednih funkcionarjev ljudske oblasti in množičnih organizacij docela posrečilo.

Restavracija že obratuje, urediti pa bo treba vprašanje pravočasnega zalaganja restavracije s potrebnimi živili in se pri tem v pretežni meri nasloniti na pomoč kmetijsko-obdelovalnih zadrug iz ptujške okolice, da bodo te dajale mleko in drugo, da ne bo treba teh količin črpati iz sklada osnovne družbene preskrbe. S tem bo ustvarjena praktična povezava skrbi delavcev iz obratov in zadružnikov za zadostno prehrano otrok, ki jim je dano uživati sadove socialističnega gospodarstva.

B. J.

Dijaški dom v Ptuj je v veliko pomoč dijakom ptujške gimnazije

Pri izvajanju planskih nalog v pogledu povečanja števila srednjih strokovnih kadrov v Sloveniji na 8000 tekoma prve petletke, predstavlja »Dijaški dom« v Ptuj veliko pomoč mladincem, ki obiskujejo pouk na ptujski gimnaziji. Pri bliževanje h koncu prve petletke bo zahtevalo razširitve in poglobitve te pomoči, ki je doslej postopoma rastla in že letos dosegla precej širok razmah.

Po glavni obnovi v šolskem letu 1945-46 je bil Dijaški dom v Ptuj zaradi primernih preureditev prikladen za dvig števila gojencev od prvotnih 60 v letu 1945-46 na 154 gojencev v letu 1948-49, s čimer se je zelo približal maksimalni kapaciteti 164 gojencev. Predno se bo še dalje razširil in izpopolnil, bo z doslej razpoložljivimi sredstvi vršil svojo nalogo namreč mladini, ki ji nudi ljudska oblast vse možnosti za dvig izobrazbe in v dosego take družbene stopnje, ki bo odgovarjala njeni delovni zmogljivosti in izobrazbenosti.

V končanem šolskem letu 1948-49 je bilo v Dijaškem domu 82 gojenk in 72 gojencev. 35% gojencev je bilo iz delavskih, 20% iz kmetijskih, 22% iz malih in srednjih kmečkih družin, 18% iz obrtniških in 1% iz družin prostih poklicev. Med temi je bilo 19 popolnih in 34 enostranskih sirot, od teh 5 sirot po padlih borcih in 7 po žrtvah fašističnega terorja. Polno vzdrževalnino je plačevalo 9 dijakov. Na brezplačni oskrbi je bilo 43 gojencev, ostali pa so živeli v domu ob znižani vzdrževalni Ministrstvo za socialno skrbstvo je vzdrževalo 5 gojencev, okrajni ljudski odbor v Ljutomeru je podpiral 5 gojencev, 1 OLO Maribor-okolica, ostalih 134 pa okrajni ljudski odbor v Ptuj.

Osnovno šolo je obiskovalo le 5 gojencev, 130 gojencev nižjo in 18 gojencev višjo gimnazijo, eden pa glasbeno šolo. Preko zimskih mesecev je bilo sprete h v dom 47 dijakov, od katerih je z nastopom lepšega vremena 37 dijakov odšlo domov stanovat. Ob koncu šolskega leta je bilo v domu 133 gojencev. Med šolskim letom je vzgojiteljski zbor s pomočjo mladinskega aktiva izločil iz doma 12 gojencev zaradi sla-

bega učnega uspeha. Ob koncu šolskega leta sta od teh ostala samo še dva na popravnih izpiti, dočim so vsi ostali padli, kar dokazuje, da je bila medletna kvaliteta njihovega učenja pravilno ocenjena.

Ob zaključku šolskega leta je padlo 3,78% gojencev iz doma. Razrede je izdelalo 73,50% gojencev, dočim imajo ostali popravne izpite. Med gojenci je bilo 10 odličnikov, 4 so opravili višji tečajni izpit, 11 pa nižnjega. Po učnih uspehih so prednjačili nižješolci ter VII. in VIII. dočim sta bila V. in VI. razred na sedmem in osmem mestu.

Učne ure so vodili v domu trije profesorji. V prostem času so vršili nadzorstvo nad gojenci in jim nudili potrebno pomoč pri učenju 3 omošolci. 1 sedmošolka in 1 šestmošolka. Tudi vse ostalo delo je vodila mladina sama, posebno kar se tiče discipline in higijene.

Omembe vredna je medsebojna pomoč pri učenju. V tem oziru so bili posebno vzgledni nižješolci, dočim so imeli višješolci več opravka s svojim študijem.

Mladinska in pionirska organizacija sta imeli stalne tedenske fizikulture ure. Gojenke so bile v tem pogledu rednejše. Ob koncu šolskega leta so fizikturniki priredili svojo akademijo. Marljiv je bil tudi dramski krožek, ki je napravil na oder tri igre. Oder so si uredili gojenci več ali manj sami in ga bodo v bodočem šolskem letu še izpopolnili. V granici so bili vidnejši šahisti, ki so prirejali tudi medsebojne turnirje. Razen šaha je imela mladina na razpolago tudi druge družabne igre. Obe učilnici sta imeli tudi svoj stencas, vendar med njima ni bilo pravega tekmovanja.

Knjižnica v domu šteje 169 mladinskih in pionirskih knjig, k so šle med letom skozi roke 871 bralcev. Gojenci so poleg teh čitali tudi knjige iz šolske in ljudske knjižnice. Čitalnica je sprejemala dve časopisov in revij.

V domu je delo usmerjal mladinski odbor, ki se je zlasti v zadnjem času.

(Nadaljevanje na 3. strani)

Uspehi minulega šolskega leta so boljši od lanskih

Okupator je v ptujskem okraju zoral globoke negativne brazde v naše šolstvo in je trajalo nekaj let, da smo te pogubne brazde odstranili. Začeli smo znova. Znašli smo se v čisto novih in spremenjenih pogojih, pod katerimi smo začeli svoje delo med šolsko mladino. Učiteljsvo samo se je v svojem delu lovilo. Mnogi so mislili, da bo način njihovega dela tak, kakršen je bil v stari Jugoslaviji. Pozabljali so, da smo med tem prehodili najveličastnejši del svoje zgodovine, NOB in da smo vse svoje delo preusmerili v gradnjo socializma, kar je bilo nujno prenesti tudi v šolo, kjer smo začeli graditi novega človeka. Mladi učitelji so se hitro živeli v svojo vlogo, marsikateri starejši pa le pogloma doživljajo svojo preobrazbo, dočim nekateri, sicer redki, do konca svojih dni ne bodo doumeli velike prelomnice in družbenem razvoju človeštva.

Starejši učitelji so sicer že v stari Jugoslaviji poznali učni načrt, vendar so se po njem redkokdaj ravnali in še redkejši so bili oni, ki so ga izvedli. Vedeli tudi niso, da je bil učni načrt v stari Jugoslaviji prirojen duhu kapitalistične miselnosti in da je vse služil njihovu osnovnemu principu: izkoristiti človeka po človeku.

Ob koncu šolskega leta 1947-48 je posebna komisija, zbrana iz vrst učiteljskega, ponovno temeljito pregledala učne načrte vsega učiteljskega in na sestanku vsega učiteljskega podala svoje kritične pripombe. Izkazalo se je, da je bilo zelo malo učnih načrtov, ki bi bili splošni, da bi iz njih črpal učitelj snov, katere bi učence obogatila s kvalitativnim znanjem in jih idejno pravilno usmerjala. Mnogi načrti so bili čisto formalnega značaja, suhoparni in površni. Premalo je bila v njih zajeta NOB, iz njih ni dihal socializem.

Na podlagi prejetih navodil je učiteljsvo ponovno sestavilo učne načrte za šolsko leto 1948-49. Prosvetna inštruktorja sta ugotovila, da so bili ti načrti sestavljeni mnogo bolj skrbno in vestno, da je vse predmete prepletal duh novega časa. Našla sta nekatere načrte, ki so bili baš v idejnem pogledu vzorni. Res je sicer, da je bilo tudi tu še dokaj formalizma. Včasih je načrt ostal bolj na papirju, pri pouku pa ni bilo idejnosti. Vendar je treba ugotoviti, da je bil v pogledu učnih načrtov storjen velik korak naprej. Z malimi izjemami je imelo vse učiteljsvo tedne dni in dnevi učni načrt in ga je po večini tudi predelalo.

(Nadaljevanje z druge strani) pred zaključkom šolskega leta, ko je bilo treba delo stopnjevati, sestajal redno tedensko z razrednimi skupinami in sobni starešinami. Na skupnih mesečnih sestankih je se poleg referatov in drugih točk dnevnega reda obravnavalo tudi redno delo v domu.

V naslednjem šolskem letu bo v domu urejena poleg telovadnice, ki že obstaja, tudi delavnica za strokovno usposabljanje gojencev. Igralna soba je premajhna, zato bo zanj uporabljen drug prostor, sedanja igralnica pa bo preurejena v čitalnico in knjižnico, kamor bo premeščen tudi radijski sprejemnik.

V času poletnega dopusta ni prazen. V njem so našli oddih kočevski pionirji v dveh izmenah. Tudi skupina arheologov, ki vrši izkopavanja na ptujskem gradu pod vodstvom univ. prof. dr. Korosča, je nastanjena v Dijaškem domu.

Za novo šolsko leto se že vršijo razne priprave, saj je bilo za sprejem v dom v prvo leto šolskega leta vloženih 180 prijav. K. S.

Naš okraj ima večino višje organiziranih šol. Ima eno samo dvodelečno šolo, na kateri je poučeval le en učitelj. Upravitelj so pravilno zajeli organizacijo šole. Redke so bile one šole, kjer so poučevali elementarni ali pa četrti razred tečajniki. Tudi najvišji razred so običajno poučevali ideološko najboljše podkovani učitelji, ker se zavedamo, da ni vseeno, kakšnega učitelja ima najvišji razred, iz katerega odhajajo otroci v življenje in v katerem morajo dobiti solidne ideološke osnove.

Gotovo je, da zavis kvaliteta učiteljevega dela v precejšnji meri od dobrega učnega načrta. Kot je bilo že zgoraj povedano, so ta moment mogli naši učitelji že prilično dobro izkoristiti baš zaradi tega, ker so bili njihovi učni načrti dobro sestavljeni. Kvaliteto dela je pospeševala tudi učiteljeva predanost socializmu, sploh njegov socialistični odnos do dela in njegova prizadevnost in vestnost. Brez pretriranja je treba poudariti, da so učitelji-partijski in tudi zdravo misleči nepartijski kvaliteto delali med šolsko mladino in storili vse, da bi ji dali tudi kvaliteto znanje.

Pomanjkanje učnega kadra je povzročilo, da so mnogi učitelji poučevali po dva oddelka in to ves dan. Razumljivo je, da je tam kvaliteta dela občutno trpela. Istotako je slabila kvaliteta dela prenatrpanost razreda in pomanjkanje učil. Mnogi spretni učitelji so s pomočjo učencev izdelali prav dobra učila, ki so povzdignila kvaliteto dela učiteljev. Učiteljeva priprava je glavno merilo in zrcalo njegovega dela. Od 203 učiteljev sta prosvetna inštruktorja našla enega samega učitelja, ki sploh ni imel priprav oz. dnevnika in je tudi ostale uradne knjige vodil s'no površno (Trnovska vas). Vsi ostali pa so imeli bolj ali manj skrbne priprave.

Velik napredek je v letošnjem šolskem letu učiteljsvo pokazalo tudi v svojem ideološko-političnem zgraevanju in prenašanju te zgrajenosti na učence. Lahko bi trdili, da je 60% učiteljsva ideološko pravilno usmerjalo svoj pouk. Kakih 30% je pri tem postopalo formalno in neprepričljivo in le kakih 10% je bilo učiteljev, ki so ostali pri svojem delu indiferentni v tem pogledu, dočim bi lahko trdili, da ni bilo opaziti učitelja, ki bi kazal sovražan odnos do naše družbene stvarnosti, v kolikor niso nekateri zaradi svoje indiferentnosti in nezgrajenosti negativno vplivali na svoje učence. Poverjenstvo za prosveto se zaveda, da bo moralo v bodoče budno paziti, da se ideološko delo našega učiteljsva dvigne in doseže večja globina.

Naše šole so dosegle v splošnem 72-odstotni učni uspeh. Zavedamo se, da ta uspeh ni zadovoljiv. Nasproti lanskemu se je sicer dvignil za 4%, vendar je ta dvig malenkosten in priznati moramo, da je pod normalo. Dosegli nismo norme 80%, ki smo si jo zadali. Največja ovira pri doseganju boljših uspehov je še vedno problem Haloz in Slovenskih goric s svojim težkim socialnim položajem, ki sicer kaže tendenco izboljševanja, vendar pa še ne v zadostni meri. Kako naj doseže učenec uspeh, če preleži vso zimo na peči brez obleke in čevljev. Na mnogih haloških šolah od 20-30% učencev 3-4 mesece sploh ni prišlo v šolo. Podobno je bilo tudi na nekaterih šolah v Slovenskih goricah. Haloški vinčar se še ni dal prepričati, da bi bilo bolje zanj oditi v produkcijo in s tem zagotoviti kruh in

ostale življenjske potrebščine sebi in svojim otrokom. Z dobrim političnim delom med ljudstvom bomo počasi dosegli tudi to. Pri vsem tem pa je uspešnemu napredovanju učenca velikanska ovira alkohol. Slabo hranjeni otroci uživajo alkoholne pijače v velikih količinah in starši so še vedno mnenja, da alkohol daje moč. V ravninskem predelu našega okraja starši silno izkoriščajo otroke tudi za najtežja dela. Razumljivo je, da je telesno utrujen otrok nespособen za duševno delo. So še nekatere druge objektivne ovire pri uspešnem napredovanju učencev (pomanjkanje kadra, prenatrpanost razredov, oddaljenost od šole), vendar je zgoraj navedena najresnejša. Res je, da je prvenstveno odvisen uspeh od učitelja. Reči pa moram, da tako intenzivnega dela kot je bilo v preteklem šolskem letu v naših šolah, še ni bilo in da to delo ni v nikakem razmerju z doseženimi uspehi. Pri učencih, ki stalno uživajo alkoholne pijače in opravljajo najtežja dela, tudi najboljši učitelj ne bo nič opravil.

Končno bi bilo treba omeniti še to, da smo pri ocenjevanju zavzeli najstrožji kriterij, pri čemer nas je vodilo načelo, da učenec ni zrel za prestop v višji razred, če v celoti ne obvlada predpisane snovi.

Se ostriši kriterij je bil postavljen pri zaključnih izpitih v 4. r. Iz zapisnikov, ki so jih poslale razne šole, je bilo razvidno, da je bil vzrok negativno ocenjenih predvsem v čitanju. Brez gladkega in logičnega čitanja učenec ne more vršiti nobenih obnov in tudi ne predelati obširne snovi po učnem načrtu. Zato so bili brezpogojno vsi učenci, ki so pokazali slabo obvladovanje čitanja, negativno ocenjeni. Za ostale razrede je bilo že na sestankih učiteljsva med šolskim letom postavljeno, da se v tekočem šolskem letu izvrši brezpogojna odpora v vseh razredih in da sodeluje pri ocenjevanju učencev v posameznih razredih upravitelj šole, oziroma najmanj po en učitelj. Prepričani smo, da v šolah, kjer izkazujejo 90%en ali še večji uspeh, tega niso tako striktno izvajali. Tako smo izvršili popolno odpora, nujno operacijo, in smo prepričani, da bodo uspehi v novem šolskem letu mnogo boljši.

Če primerjamo vzgojne uspehe prejšnjih let s sedanjimi, lahko ugotovimo, da so mnogo boljši. Posreda je avtoriteta učitelja. Na mnogih šolah so se ustvarili dobri učiteljski kolektivi, ki enotno usmerjajo svoje vzgojno delo. Pionirska organizacija je ponekod dosegla, da so nastali že tudi razredni kolektivi učencev. Na takih šolah so bili tudi mnogo boljši uspehi, ker se je v kolektivih utrdil čut odgovornosti in ustvaril socialistični odnos do učenja (šole Gorisnica, Markovci, Hajdina).

Zelo pomanjkljivo je še sodelovanje šole in staršev. Mnogi starši še vedno nimajo pravilnega odnosa do šole, daš se je tudi ta že izboljšal v nekaterih krajih. S pozitivno delo pionirske in mladinske organizacije, ki bo znala ustvariti vez med šolo in domom, se bodo tudi ti odnosi popravili. Sestanki rditeljev bodo morali biti v bodoče plodnejši, vsebinsko in ideološko bogatejši, vnaprej dobro pripravljeni. Kadar bodo posegali v ideološko borbo učitelji, učenci in starši, ko bodo vsi spoznali našega razrednega sovražnika in se proti njemu borili s plamenom revolucionarnosti, takrat bodo naši vzgojni uspehi v vsakem pogledu na višini.

Velik in zamašen del je v naših šolah in tudi izven nje zavzemala borba proti misticizmu in praznovanju. Če se zopet dotaknem naših Haloz, moramo povedati, da je po njih praznovanje še zelo razširjeno (Zetale, Leskovec) in da je bila borba proti njemu še prav težka. Proti misticizmu je zavzemala borba najrazličnejše načine in oblike; zkazalo se je pač, da tu zelo malo zaležejo administrativni ukrepi in da je le intenzivno zadevno delo vsakega posameznega učitelja lahko uspešno. Kjer se je boril učiteljski kolektiv kot celota, je uspel, če pa je le en učitelj v kolektiv zavzemal oportunistično stališče, je bila borba medla in ni prinašala trajnih uspehov. Ugotovili smo predvsem, da so se za borbo proti misticizmu mnogo premalo brigali sindikati delavcev in tako doživljali, da so bili starši-delavci mnogo bolj nerazpoloženi napram borbi proti verskemu pouku kot kmečki starši. Niso se dali prepričati, da socialistična vzgoja nudi človeku najtrdnjše osnove morale.

Razen ene sedemletke (Vid) so vse ostale (6 po številu) dosegle novi cilj v letošnjem šolskem letu. Učitelji v višjih razredih sedemletke so se kot začasni predmetni učitelji skrbno pripravljali na pouk in po večini tudi predelali učni načrt. Skrbeli so za svojo strokovno in ideološko izpopolnjevanje. Skoro na vseh sedemletkah je občutno pomanjkanje učil za priropis in fiziko ter kemijo. Zaradi občutnega pomanjkanja

Kmetijska proizvodnja je sestavni del obče družbene proizvodnje

Mlačev spada med najvažnejša sezonska dela v kmetijstvu ter zato zahteva temeljitih priprav. Te pripravave so v ptujskem okraju bile tudi temeljito izvedene, ker so bile vse mlatilnice pravočasno popravljene ter nato načrtno razporejene po okraju. Pravočasna izvedba dela ob mlačvi je del izvršitve obveznosti, ki nam jih je naložil petletni plan.

Važnost strojne mlatve ni potrebno še posebej poudarjati, saj vemo, da mlatilnica nadomešča 130 mlatičev s cepci. V naši borbi za čim večjim številom delovne sile za industrijo je torej strojna mlatev velikanskega pomena. Paziti je treba samo, da se ne bi dogajalo, da bi mlatilnice izgubile preveč časa v mrtvih, nedelovnih urah s prevažanjem ali čakanjem strojev. Tudi v pogledu kvalitete opravljenega dela je strojno delo daleč pred mlatvijo s cepci. Ostanek zrnja v slami, ki je bila mlačena s strojem, je šestkrat manjši kakor v tisti, ki je bila mlačena s cepci.

138 mlatilnic v okraju bo te dni končalo zadnjo fazo dela pri pospravljanju žitnega pridelka. Slednji je za okrog 30% boljši od lanskega. Po sektorjih je hektarski donos približno takšen: državna posestva:

Podlehnik: pšenica 19 mtc, oves 15 mtc, Zavrč: pšenica 19 mtc, oves 16 mtc, Ormož: pšenica 24 mtc, ječmen 26 mtc. Turinjske: pšenica 18 do 19, rž 18 mtc. Kmetijsko-obdelovalne zadruge:

Osojnik: ječmen 30 mtc, pšen. 22-25, Trinje: pšenica 18-20 mtc, rž 18-19 mtc. Središče: pšen. 18-20 mtc, rž 16-17 mtc. Industrijske ekonomije:

Janč: pšenica 16 mtc, rž 18 mtc, ječmen 21 mtc.

Mestna ekonomija Ptuj:

pšenica 25 mtc, rž 30 mtc, oves 16 mtc. Zadruga ekonomija Markovci:

pšenica 16 mtc, rž 15 mtc, ječmen 15 mtc.

kadra (manjka 73 učiteljev) ne bomo v šolskem letu 1949-50 odprli nobene nove sedemletke. Izvršili smo razpisacijo sedemletk, oziroma gimnazij in se je vpis za novo šolsko leto že izvršil na podlagi te razpisacije. Sedemletke v Središču, Gorinšici in Markovcih bodo v šolskem letu 1949-50 že imele 7. razred. Med ljudstvom so postale že prilično popularne. Ljudstvo se dobro zaveda, da so žarišče naše nove socialistične kulture. V našem okraju je vprisanje učiteljskega kadra menda najbolj pereče, saj nam bo po sedanjem stanju manjkalo 73 učiteljev. Dosegli smo, da se bo okoli 20 dijakov vpisalo na učiteljske, vendar smo bili pri tem precej skeptični, saj so se prijavili za učiteljske najslabši dijaki III. r. gimnazije.

Večina učiteljev-tečajnikov se je odlično obnesla in pokazala odločno voljo za vzgajanje socialističnega človeka. Le 3 ali 4 se bodo morali preusmeriti v kak drug poklic, ker niso sposobni učiti in vzgajati mladino. Niso mogli spoznati, da ima vzgojitelj v socialističnem družbenem redu najvišjenezgledno nalogo graditi socialističnega človeka. Ostali učitelji-tečajniki bodo v glavnem opravili izpite v letu 1949. Marekdo še ni uvidel, kako važno vlogo bo ravno šola in prosveta sploh odigrala pri dokončnem izgrajevanju socializma in zato se mnogokrat zgodi, da podcenjuje delo prosvetnega delavca, s čimer odvzema pogum in polet tudi učeči se mladini.

S-S.

Ing. Z. E.

Važno je, da vsak naš delovni človek razume, da je njegovo delo del splošnega dela, da je od njegovega dela odvisen del splošnega uspeha. Zato je treba pričeti z dobro organizacijo dela od spodaj. Tu je treba neprestano vzgajati ljudske množice v tem smislu, da bodo same našle vedno in vedno nove oblike za povečanje produktivnosti dela, za boljšo organizacijo, za večjo štednjo, za večje rezultate. V tem nam morajo biti vzor sovjetski delovni ljudje, ki so tako rekoč iz nič ustvarili čuda. To so dosegli samo zato, ker so delovne množice pojmile tesno povezanost interesov posameznika in dela posameznika z interesom skupnosti in z rezultatom dela skupnosti. Naše množice morajo delati povsod, kakor dela gospodar za svojo hišo. Način dela naših ljudi mora biti tak, da ne bodo čakali pomoči od zgoraj, ampak da bodo z lastno iniciativo našli sredstva in možnosti, da bodo zadostili svojim najnujnejšim potrebam in da bodo izvršili svojo nalogo v okviru celotnega načrta.

M. Iljin

Priroda in ljudje

(Nadaljevanje)

Z zrakom vred prileti iz pustinje droben prah. Tedaj pravijo kmetje pri Saratovu, pri Kujbiševu, mnogo sto kilometrov daleč od Srednje Azije:

»Perzijci stepajo svoje halje«.

Vse nebo se prevleče z dimom, sonce se pordeči kakor v megli. A ni ne dima ne megle. Prah je, ki ga je prinesel veter od daleč — iz pustinje. Kadar obišče ta prah sadovnjake, pogine na tisoče sadnih dreves. Sto in sto kilometrov daleč steguje pustinja svoj jezik in ta jezik spreminja vse v puščavo.

A na srečo leži na poti »suhojevem« velikanska vodna površina štiri sto in šest in trideset kvadratnih kilometrov vode — Kaspijsko morje. Morje štiti našo deželo. Če ga ne bi bilo, bi bila puščava že davno izsušila vse jug Sovjetske zveze, vse črnomorsko primorje. Ko se valj puščinski zrak čez morje, se ohlaja in navzema vlage. In od tod, s Kaspija odhaja zrak, ki je nasičen z vodo, dalje, najbrž na kavkaške gore. Tam pada voda kot dež in sneg ter hrani reke, ki tečejo z gore.

Toda Kaspij štiti le pokrajino, ki leže na zahodni strani. Severno od morja so sovražniki vrata odprta. Skozi ta vrata med Kaspijem in Uralom so se nekdo usipala nešteta nomadska plemena. Usipala so se na zahod in na sever, čez stepe in gozdove in padala po poljedelskih narodih v gozdovih.

Po tej poti prihajajo tudi »suhojevi« in viharji prahu.

Kam je usmerjen pritisk pustinje? Katerim pokrajinam Sovjetske zveze grozi napad?

Hidrološki inštitut je sestavil zemljevid, na katerem so označeni kraji,

kjer je zrak najbolj suh in vroč. Na tem zemljevidu jasno vidimo, kako se jezik suhega in vročega zraka, ki se začne prav v središču pustinje, umika nad Kaspij in steguje čez spodnji tok Volge in črnomorsko primorje tja v Ukrajino. Tj. steguje pustinja svoje roke, tja gre pot »suhojev«.

Donske stepe, Ukrajina in Zavolžje so najboljše, najrodovitnejše pokrajine naše dežele. Dajejo nam več ko polovico vse pšenice. In te najboljše pokrajine so v nevarnosti.

Skoraj vsako leto napade ta polja suša. V Zavolžju je bilo med tridesetimi poslednjimi leti devetnajst sušnih!

Toda tudi v najbolj plodnih letih dajejo polja samo petino ali celo šestino količine žita, ki bi jo lahko dala, če bi imela dovolj vode.

Kdo je kriv, da nam suša tako pogosto uničuje žetev?

Morda ni nihče kriv? Morda je suša poleti prav tako neizogibna kakor mrz pozimi? Ne. S sušo se lahko borimo. V ta namen moramo polja tako urediti in obdelati, da bodo bolje hranila vodo, da ne uide vsa deževnica in snežnica v reke.

A to še ne zadostuje. Sejati in saditi moramo take rastline, ki porabljajo vodo varčno in s čim večjim pridom.

A tudi to še ne zadostuje. Enkrat za vselej moramo pomesti s plevelom, s te sovražnikom naših prijateljev, da jim ne bo več odjemal vode in hrane.

A tudi to je še premalo. Reke moramo tako preobraziti, da ne bodo odnašale vse vode v morje, marveč oddajale presežek vode poljem.

A tudi to še ni vse. Zasaditi moramo gozdove, da bodo zaščitili polja pred vročim puščinskim vetrom.

Vse to moramo storiti, če hočemo za vselej premagati sušo.

A ljudje se dosedaj s sušo niso borili, ampak so jo dolga stoletja prenašali in ji celo sami pomagali.

Z vodo na primer niso varčevali, niso se preskrbovali z zalogami vode.

Seveda ni mogoče hraniti vode v vedrih in koritih, treba jo je hraniti v tleh samih, v podzemeljskih shrambah.

Vsak poljedelec je graditelj takih shramb.

Ko orje, se zdi, kakor da bi samo rezal in drobil zemljo ter jo obračal. Dejansko pa večje gradi podzemeljsko stanovanje za semena in za vse drobne rastlinice-bakterije, ki živijo v zemlji in opravljajo v njej kemično delo.

Gradi hodnike za zrak in shrambe za vodo. Med grudi zorne zemlje ostanejo številne votline in hodniki. Prav to so podzemeljske »shrambe. Če jih ne bi, bilo, bi se vsa voda odtekla iz zemlje v potoke, iz potokov v reke in iz rek v morja.

Iz tega vidimo, kako važno je o prvem času in dobro urediti, zorati zemljo.

Toda v stari Rusiji so orali slabo. Niso orali s plugom marveč z lesenim ralom. Niso orali tako, kakor je treba, niti takrat, ko je treba. Po četvi so poglali na polja živino. Tla so bila še tako in tako slabo zrahljana in povrhu je prišla zdaj še živina, postopala po poljih, po stelah podzemeljskih shramb, jih tepala z nogami in rušila zgradbo, ki je bila s trudom zgrajena. Tako se je zemlja strdila in sprijela. Pozimi je zmrznila skoz in skoz, in ko se je spomlad snež tajal, snežnica ni mogla prokiniti v zemljo. Namesto, da bi namakala polja, se je voda odtekala po braz-

dah in jarkih v potoke in reke. Tako so velikanske zaloge vode, ki jih je pripravila priroda sama za poletje, propadale brez koristi. A tudi s poletnim dežjem ni bilo nič bolje. Kot kamen trda zemlja dežja ni vsrkala in voda se je skoraj vsa odtekla. Konec poletja, ko je bila voda najbolj potrebna, je v zgornjih plasteh zemlje že ni bilo več. Klasje je sahalo od žeje. Povrhu pa mu je še plevel odvzemal zadnje kaplje. Saj so poljedelci sejali, kar in kakor jim je prišlo pod roko; semen niso sortirali. Hkrati z žitom so sejali tudi semena plevela. Sovražniki žita so se po poljih razbohotili, dušili klasje in mu jemali hrano v vodo.

Ko je nastopila suša, je našla polja neopripravljenja.

Če oblegajo sovražniki mesto, morajo imeti obleganci zadostne zaloge. Tu pa zalog ni bila.

Tako so ljudje pomagali suši uničevati polja. Pa tudi to še ni vse. Tudi z druge strani so odpirali vrata suši: na razvodjih so izsekavali gozdove.

Gozdovi pa so križišča na potih vode.

DVOJE POTOVANJE VODE

Da bi dobili eno tono pšenice, za to potrebujemo poldrugi tisoč ton vode.

Če bi morali vso to vodo dovažati v vagonih, bi vozili neskončni vlaki cistern, napolnjenih z vodo dan in noč, poleti kakih sto cistern za vsak hektar.

A zakaj naj bi dovažali vodo na polja? Saj pride sama — bodisi po zraku ali po zemlji.

Vlaki vode imajo prav tako kakor železniški vlaki točno določeno pot.

Voda potuje po krožni poti: ocean — kopno — ocean.

Prvi del poti — ocean-kopno — prepotuje voda po zraku, drugi del — kopno-ocean — pa po zemlji in pod zemljo.

Delo ptujskih lokalnih in industrijskih ekonomij v okraju

Dne 22. julija 1949 je bila sklicana konferenca upravnikov zveznih, republiških in lokalnih ekonomij. Konferenca je sklicali in vodil tov. predsednik komisije za ekonomije, OLO Ptuj Sotlar Jože, poverjenik za komunalne zadeve.

Vsi upravniki se niso zavedali važnosti konference. Klj o pismenim pozivom se niso odzvali in to: ekonomija »Gradec« Stmische, ekonomija TAM, St. Janž na Dr. polju, ekonomija Gozdnega gospodarstva Vurberk, ekonomija MLO Ormož, ekonomija Doma onemoglih v Muretincih, ki niti niso imeli toliko čuta odgovornosti, da bi se vsaj ustmeno, pismeno ali telefonsko opravičili.

Namen konference je bil, da seznani upravniške ekonomij z bodočo proizvodnjo. Poverjenik je točno nakazal delo ekonomij in njih pomen ter poudaril, da bi morale ekonomije v glavnem služiti za kritje dopolnilne preskrbe delovnih ljudi. Zalagale naj bi dnevni trg z raznimi zelenjadnimi artikli. Obenem naj bi bile regulator tržnih cen. V mnogih primerih je šlo ravno nasprotno, da so razne ekonomije gledale le na dobiček, pozabile pa so na globoki pomen ekonomij, ki naj bi služile dvigavanju življenjskega standarda naših industrijskih centrov, DUR-ov in mest. Na pr.: dogajale so se celo take napake, da si zaradi trenja ravnateljev iz tovarn Majšperk te ekonomije niso medsebojno pomagale pri izmenjavi raznih zelenjavnih artiklov ter se je pri tem zgodil primer, da je dala ena ekonomija cca 300 kg kolerabe svinjam kot krmo, medtem ko jo je na trgu občutno primanjkovalo. Isto sliko nam nudi ekonomija Stmische, kjer je obdelava tako zakasnila, da se koruza ni dala več okonati in so jo morali podorati, enako je bilo s prosom in peso.

To so grobe napake, ki se jih morajo upravniški ekonomij kakor tudi upravno-operativni voditelji v bodoče izogibati ter se obenem zavedati, da morajo dati vzgled naprednega kmetijskega gospodarjenja, ki ima dolžnost, da dvigne svojo proizvodnjo na tisto višino, da bodo krije 100% vse potrebe po zelenjavi in celotno dopolnilno preskrbo našega delovnega človeka. Res je, da se danes občutno pozna pomanjkanje delovne sile, vendar so upravniški ekonomij, kakor tudi operativni voditelji pozabili na najtesnejše sodelovanje s sindikalnimi podružnicami, ki bi jim pri obdelavi ekonomije lahko ogromno pomagale.

Enako se morajo zavedati upravniški ekonomij, da danes vodimo najtršo borbo za socializacijo vasi in ekonomije bi morale biti pioniri in vzor naprednega, socialističnega kmetijstva, ne pa da posamezniki zaradi svoe malomarnosti in nečuta odgovornosti napram delovnemu človeku celo zavirajo socializacijo vasi. Upravniški, ki so se udeležili te konference so zelo živahno diskutirali, uvideli so sami, da je nujno pristopiti k intenzivnejšemu delu in so ob koncu konference sprejeli sledeče sklepe:

1. Da se ekonomij in upravniški ekonomij najtesneje povežejo z upravno-operativnimi voditelji in da s istimi razpravljajo o problematiki ekonomij.

2. Vsi upravniški sprejemajo sklep, da v bodoče pomen pošiljamo zahtevana poročila in sicer točno do roka, v nasprotnem primeru bo upravnik poklican na odgovornost.

3. Izvršiti se mora registracija vseh ekonomij na področju OLO-ja Ptuj do 15. avgusta 1949.

4. Vršila se bo stalno medsebojna pomoč med upravniški pri izmenjavi semen in praktičnih nasvetov.

5. Vse ekonomije bodo konzervirale v tofiksni meri sočivje in sadje, da bo zadoščalo rednim potrebam DUR-ov in še nekaj za trg.

6. Da preprečimo najtežje vprašanje v dobrih semenih, so se ekonomije obvezale, da si bodo v letu 1949-50 vzgajale dovolj kvalitetnih semen.

7. Sprejet je sklep, da se bo razvilo ostro tekmovalstvo med posameznimi ekonomijami.

8. Vse ekonomije bodo pristopile k pravilnemu nagrajevanju poljedelskih delavcev na ekonomijah, na podlagi normiranja dela.

9. Da najtesneje sodelujejo z množičnimi organizacijami.

10. Zadnji sklep je bil, da se bodo redno vršile vsak prvi ponedeljek v mesecu konference vseh upravnikov, katere je razpisal predsednik komisije za ekonomije OLO-ja Ptuj.

Upamo, da smo v teh sklepih zajeli problematiko in naše bodoče naloge. Želimo pa, da bodo upravno-operativni voditelji ekonomij razumeli sklepe ter nudili svojim ekonomijam dosti več pomoči.

J. S.

Zadružniki uničujejo snetljivo koruzo

Dipl. ing. Zorec Egon

Zadružnik, ki ogleduje lepe rastline koruznih polj, ne more prezreti sovražnika, ki mori in izjeda ponosno rastlino koruze, koruzno snet. Razširjenost te bolezni je sicer večja pri visoki selekcioni sortah, vendar prizadeva občutno škodo tudi naši domači koruzi.

Povzročiteljica te bolezni je glivica »Ustilago seae maydis«. Že na zunaj je lahko spoznati bolezen po napihjenih mehurjih, ki so napolnjeni s črnim prahom. Take mehurje, ki so prevlečeni s srebrno belkasto kožico, lahko opazimo že v zgodnjem poletju, ker je okuženje mogoče dokler koruza raste. Ko mehur dozori, se razpoči, njegova vsebina, črn prah, pa se razprši. Bolezen napada vse dele rastline: cvet, liste, stebel. Na moških cvetih (metlica) imajo ti mehurji velikost graha. Slične najdemo tudi na rebrih listov. Največje mehurje pa najdemo na steblih in na storžih. Napadeni storž je izgubljen. Suho vreme pospešuje to bolezen. Siro se na ta način, da veter raznaša trose (črn prah iz mehurjev ali pa njegovo zimsko obliko). Tak tros pače na drugo rastlino, kjer skali in se prerije, dokler je rastlina še mlada in ima mehko kožo, v notranjost. Ravno tako je okužba možna, če pade tros na pestič ženskega cveta, kjer skali. Glivica prodre nato z mešičkom v notranjost

semenskega zarnika, kjer pretvori storž v velik snetljiv mehur. Končno lahko okuženje nastane tako, da tros pade na kakšno ranjeno mesto rastline in tam vzklji.

Glivica prezimi v zemlji, medtem ko glivice drugih sneti prezimijo v zrnu, n. pr. pšenica. Iz trosov, ki so padli na zemljo, se razvije glivičasta tkanina, ki proizvaja sporidije — zimsko obliko zajedavca. Svež hlevski gnoj in gnojica olajšujeta glivici zajedavki življenje.

Če hočemo na zadružnih njivah uspešno zatirati to bolezen na koruzi, se moramo poslužiti sledečih ukrepov:

1. Ni priporočljivo sejati koruze na njivi, kjer je bila lansko leto, niti preblizu takšne njive, ker je zemlja lahko okužena z zimskimi trosi.

2. Izogibati se je treba gnojenja s svežim hlevskim gnojem, kakor tudi prevelikega zalivanja z gnojico, posebno še, če se je koruznica uporabljala kot hrana ali stelja.

3. Pri okopavanju in osipavanju je treba paziti, da ne ranimo rastline.

4. Vsak mehur je treba sežgati preden dozori, ker s tem uničimo trose.

5. Sejati je treba sorte, ki so odporne proti boleznim.

tako sama kakor tudi tovor, ki ga nosi s seboj.

Kako pa naj zadržimo vodo na postajah?

V letu imamo dobro, ko se voda sama prislino ustavi na poti. Takrat lahko delamo z njo vse, kar koli hočemo: lahko jo spravljamo na kupe z lopatami, lahko jo septamo z nogami, grmadimo, orjemo s plugom, zbিরamo na tistih mestih, kjer jo najbolj potrebujemo. Ta doba je zima in takšno delo imenujemo v Sovjetski zvezi »pohod na snega«.

V krajih, ki jih obiskuje suša, odhajajo vsako zimo na povelje vseveznega štaba tisoči kolhoznikov na »pohod na snega«. Orjejo in grmadijo sneg na kupe z velikimi lesenimi snežnimi plugi zato, da se spomladi počasneje taja. Pokrivajo sneg s slamo, s trstjem in dračjem. Postavljajo mu ograje, da ne bi mogel veter epihati pršiča v globeli. V snegu napravljajo po pobočjih počezne brazde, da se ne bi snežnica odtekala navzdol v reko, ampak se raztekala vzdolž brazd po polju.

Toliko ovir si je izmislil človek, da bi zadržal sneg na poljih do pomladi. Ko pa se začne sneg tajati, ga morajo zadržati v tleh tiste podzemeljske shrambe, ki jih ustvarja plug, kadar dobro orje zemljo.

»Vodi, ki teče v ocean, je na poti še ena ovira: gozd«.

Najbolj potrebna je ta ovira na razvodjih, na višje ležečih mestih, od koder se razliva snežnica in deževnica v potoki in rečičah na razne strani. Tam se voda ne ustavlja, ampak se ji mudi navzdol, k velikim rekam. Treba jo je zavirati in zadržati.

Če ni pobočje golo, ampak je na razvodju gozd, se odteka voda enakomernje, počasneje.

Gozdna tla pokriva debela, rahla odeja iz trhljega vejčja in listja. Ta gozdna preproga vpija vodo kakor gobica. Iz nje pronica voda navzdol globlje v zemljo, tja, kjer opravljajo korenine dreves svoje delo — črpajo vodo iz zemlje.

Tako je z vodo, če je v gozdu, ne na golem pobočju.

Tudi s snegom ravna gozd po svoje. V gozdu se taja sneg povsem drugače kakor na polju. Tam sonce ne segreva snega, marveč drevesa. Drevesa oddajajo toploto snegu, a le po malem; to traja tedne, ne dni. Vsako drevo deluje kot priprava za tavanje snega. Sneg se taja v krogih, se taja, ne da bi se mu mudilo. Do tedaj, ko skopni, se otaja tudi že zemlja in začne žejno vpijati spomladansko vlago. Tako se snežnica ne odteče po pobočjih, marveč pronikne globoko v tla.

Tako gozd zadržuje vodo. Kam pa jo daje?

Kolikor je potrebuje, jo porabi sam. Odvečno vodo pa oddaja poljem in rekam, in sicer jo oddaja po malem, polagoma.

Vse poletje neopazno pronica po polja podzemeljske vode. Vse poletje hranijo gozdna močvirja, jezera in potoki sosedne reke in jim ne dopustijo, da bi usahle. Gozd porazdeljuje vodo daleč naokrog.

Toda o tem so kaj malo razmišljali ljudje, ki so palili in sekali gozdove zato, da so izkrcili zemljo za polja. Čim manj jim je ostajalo svobodne, neobdelane

Delavci na oddihu v Lovranu in Opatiji so slišali peti ptujski pevski zbor

Moški zbor SKUD »Jože Lacko« se je vrnil v sredo, 27. t. m. s štiridnevne turnee v Lovran in Opatijo.

V sindikalnem počitniškem domu »Udarnik« v Lovranu ter v »Radničnem odmaralištu Otokar Kerševani« v Opatiji je pel v navzočnosti nad 300 poslušalcev partizanske, narodne in umetne pesmi.

Priprave za koncert so bile v obeh počitniških domovih dobro izvedene. Zbor je bil povsod priščno sprejet. V Opatiji je bil povabljen v Leskovec, industrijsko središče v Srbiji.

S to kratko turnejo, ki jo je vodil dirigent Gregorc Jože, je bil nujen delavcem in nameščencem v omenjenih počitniških domovih kulturni užitek in dokaz, da je delovno ljudstvo medsebojno povezano v času ustvarjanja kot v času oddiha, ko ni dovolj hrana in počitek, temveč je potrebno tudi kulturno razvedrilo, ki širi duševno obzorje in ki daje pobudo za še večje delovne napore.

R. J.

Za teden

„Naši otroci - naša bodočnost“ so potrebni temeljite priprave

V pisarni za zdravstvo in socialno skrbstvo pri OLO v Ptuj se je vršila v ponedeljek, 25. t. m. seja predsednikov sekcij za organizacijo tedna »Naši otroci — naša bodočnost«, ki se bo vršil od 25. septembra do 2. oktobra 1949 in ki je vezan s tekmovanjem v času med 3. julijem in 2. oktobrom t. l.

Na seji so bile proučene izkušnje in napake v zvezi z lanskoletno organizacijo tedna »Mati in dete«, ki bo letos izveden pod parolo »Naši otroci — naša bodočnost«.

V osnutku plana za izvedbo tedna je

Danes je predvsem važno to, da fronta vsadi v ljudske množice zavest o tem, da naše delovne množice danes grade zase svoj lastni dom, da so vsi napori v njih lastno korist, da je treba danes gledati na državo povsem drugače, kakor pa so jo gledali prej, ko je bila država orodje zatiralcev delovnega ljudstva. Toda to dejstvo morajo naše ljudske množice občutiti tudi v praksi, ne pa samo v besedah. Zato fronta svojih nalog ne sme reševati s poveljevanjem, ampak s prepričevanjem in s tako organizacijo dela v naši deželi, ki združuje interese posameznikov z interesom skupnosti. To je najboljša pot, da bodo tudi najširše ljudske množice pojmile bistvo dogajanja v naši deželi.

*

Vsakemu članu Fronte mora biti jasno, da je narodna oblast največja in najvažnejša pridobitev narodno osvobodilne borbe. Ona pomeni prelom v zgodovini naših narodov, zato jo mrzijo vsi sovražniki ljudstva, zato je glavni cilj vseh njihovih napadov.

*

V svojem delu mora Ljudska fronta dajati načrtno pomoč organizacijam, ki so v njej vključene. To velja tudi za take organizacije, kakor so delavsko-nameščenski sindikati, mladinske zveze, protifašistične ženske organizacije, fizkulturne zveze, pa tudi za razne druge organizacije je treba ugotoviti, da je bila doslej pomoč in povezanost z njimi premajhna. Treba je, da se Fronta zaveda važnosti teh organizacij kot činitelj mobilizacije množic v uresničevanju nalog, ki so danes pred našimi narodi.

Vsem krajevnim odborom Zveze borcev NOV.

V nedeljo, 31. julija 1949 se vrši ob 8. uri jutraj v sejni dvorani MLO Ptuj (magistrat) Okrajni plenum Zveze borcev NOV.

Dnevni red:

1. Politični referat;
2. Pregled letnega plana Zveze borcev NOV;
3. Volitev delegatov za Oblastni plenum Zveze borcev NOV;
4. Sklepi;
5. Slučajnosti.

Krajevni odbori Zveze borcev NOV so obvezani, da pošljejo svoje delegate, za katere je udeležba strogo obvezna. Vabijo se tudi sekretarji in predstniki krajevnih odborov Zveze borcev, ker se bodo na plenumu obravnavala tudi razna organizacijska vprašanja.

Smrt fašizmu — svoboda narodul

Sekretar: Predsednik: Glavnik Franc I. r. Mavrs Ivan I. r.

RAZPIS

Delavnica drž. železnice Maribor sprejme v uk učence v gospodarstvu za sledeče stroke: ključavničarske, kovaške, livarske in kollarske.

Pogoji so naslednji:

1. Da je dovršil 14. leto starosti in še ni prekoratil 17. leta starosti;
 2. da je telesno in duševno zdrav, kar ugotovi obratni zdravnik;
 3. da je dovršil najmanj 4 razrede osnovne šole s prav dobrim uspehom.
- Prošnji za sprejem je treba priložiti sledeče dokumente:
1. Rojstni list,
 2. zadnje šolsko spričevalo in
 3. življenjepis.
- Prošnje se sprejemajo do 20. avgusta 1949 v personalnem oddelku, soba št. 15.

N A T E Č A J

za sprejem učencev in učenk v Industrijsko šolo Mariborske tekstilne tovarne v Mariboru.

V Industrijsko šolo Mariborske tekstilne tovarne v Mariboru se sprejemajo za šolsko leto 1949-50 novi učenci in učence tekstilne stroke, in sicer: za predilski, tkalski in oplemenilski odseki ter učenci kovinske stroke.

Gojenci dobijo v internatu popolno oskrbo (stanovanje, hrana, obleka, obutev in šolske potrebščine) kar vse krije uprava šole; gojenci, ki stanujejo izven internata, pa dobijo primerno štipendijo v denarju ali naravnih. Poleg tega dobijo gojenci še stalne denarne nagrade po njihovem uspehu v šoli, in izredne nagrade za posebno marljivost v praksi.

Pogoji za sprejem:

1. dovršena osnovna šola;
 2. da je duševno in telesno zdrav ter primerno razvit;
 3. da je v koledarskem letu 1949 dovršil 14 let in ni starejši od 17 let;
 4. da ob vpisu opravi sprejemni izpit iz računstva in narodnega jezika.
- Za sprejem je treba poslati: svojerodno napisano prošnjo, kolekovano z 10 din ter ji priložiti:

1. rojstni list;
2. zadnje šolsko spričevalo;
3. zdravniško spričevalo;
4. kratke življenjepis, potrjen od krajevne organizacije LMS;
5. izjavo staršev ali oskrbnika, da bo po končani šoli ostal v tekstilni stroki.

Pri sprejemu imajo prednost partizanske sirote, otroci brez staršev in socialno šibki.

Po končani šoli dobijo gojenci spričevalo o zaključnem izpitu o kvalifikaciji, za katero so se izsolali.

Prošnje sprejemamo od 25. junija naprej. Naslovite jih na: Industrijsko šolo Mariborske tekstilne tovarne, Maribor.

Uprava Industrijske šole MIT Maribor

Obvestilo

vsem OLO, KLO, penzijskim gostiščem, gostiščem za službene potnike, podjetjem in ustanovam

V zvezi z Navodili o izdajanju potrošniških nakaznic in o obračunavanju prodane blaga zagotovljene preskrbe objavljamo: v Uradnem listu FLRJ št. 60 z dne 16. VII. 1949. dajemo glede postopka pri izdajanju turističnih, potrošniških nakaznic in potrošniških nakaznic za osebe, ki so na službenem potovanju (čl. 15 in 16 ter čl. 23 in 24 toč. b. cit. Navodil) sledeča pojasnila:

1. Do zaključno 31. julija 1949 prejemajo penzijska gostišča turistične nakaznice kot do sedaj in nanje dvignejo živila še v mesecu juliju. Vse na dan 31. julija 1949 preostale turistične nakaznice so KLO in OLO dolžni vrniti preko oblastnih ljudskih odborov Ministrstvu za trgovino in preskrbo LRS skupno z ostalim obračunom za mesec julij.

2. Od 1. avgusta 1949 dalje bodo prejemala penzijska gostišča turistične nakaznice pri pristojnih podružnicah Narodne banke FLRJ, n. sicer na način, predpisan v čl. 15 Navodil (Ur. list FLRJ št. 60-49, str. 880).

3. Gostišča za službene potnike prenehajo z dosedanjim načinom izdajanja hrane službenim potnikom (t. j. na podlagi potnih nalogov) z zaključno 31. julijem. S tem dnem so predmetna gostišča dolžna obračunati s pristojnim Poverjeništvom (Upravo) za gostinstvo in turizem v juliju izdane obroke. Rok obračuna je 5. avgusta 1949.

4. Od 1. avgusta 1949 so dolžna gostišča za službene potnike izdajati obroke hrane izključno samo na podlagi potrošniških nakaznic za osebe na službenem potovanju.

5. Podjetja in ustanove, ki pošiljajo svoje uslužbenke na službena potovanja, so dolžna do 26. julija 1949 v smislu čl. 16 zgoraj cit. Navodil izročiti pristojnim OLO potrebne zahtevnice za potrošniške nakaznice za osebe, ki bodo na službenem potovanju v mesecu avgustu.

OLO so dolžni potrjene zahtevnice izročiti podružnicam Narodne banke FLRJ na dan 27. julija 1949.

Podružnice Narodne banke FLRJ so dolžne izdati potjetem in ustanovam potrošniške nakaznice za osebe, ki bodo v avgustu na službenem potovanju od 28. julija 1949 dalje.

6. Službene osebe, ki se na dan 1. avgusta 1949 zatečejo na službenem potovanju brez nakaznice, imajo pravico prejeti te nakaznice pri podjetju — ustanovi, koder se nahajajo po službenem poslu.

7. Opozarjamo vsa penzijska gostišča in gostišča za službene potnike na način obračunavanja izrednih obrokov z Narodno banko FLRJ čl. 23 in 24 toč. b. Navodil — Uradni list FLRJ št. 60-49, str. 882 in 883.

Podrobnejša navodila glede obračunavanja dobe zainteresirani pri podružnicah Narodne banke FLRJ.

MTP-LRS

Komite za gostinstvo in turizem LRS

NB-FLRJ, centrala za LRS

Direkcija potrošniških nakaznic

Od štev. 18. dalje bomo poslali nekoliko izvodov »Našega dela« v razprodajo poslovalnicam Okrajnega magazina zaradi tekmovanja s kmetijskimi združenji v razpečevanju tiska OF.

Uprava.

Ljudem, ki zaostajajo, je mogoče pomagati, ni pa mogoče pomagati našim naročnikom, ki zaostajajo s plačilom naročnine.

Fizkultura

SD Drava : SD Ločan (Škofja Loka) 5:4 (4:1)

V nedeljo 24. t. m. je gostovalo moštvo SD Drave v Škofji Loki in odigralo prvenstveno nogometno tekmo za vstop v I. slovensko ligo. Tekma se je končala s tesno zmago gostujočega moštva.

V začetku igre je prevzel iniciativo moštvo SD Drave in z lepim strelom v prvi minuti doseglo po srednjem napadalcu go. Igra je potem valovila in često je prihajala žoga do vratarja SD Drave. Proti koncu polčasa so prevzeli igro gostje ter zvišali na 2:0 in v naslednji minuti na 3:0. Nato pa so z nepričakovanim prodorom domačin. iz neposredne bližine dosegli prvi gol. Ptujčani pa so v zadnji minuti prvega polčasa povišali rezultat še na 4:1.

V drugem polčasu so domačini po nespornemu obrambe znižali rezultat na 4:2. V nadaljevanju se je premoč domačinov vedno bolj izražala, in tako se je znižala tudi razlika v rezultatu. Gostje so tesno zmagali z rezultatom 5:4. Pri SD Dravi se je pokazala utrujenost, kar je močno vplivalo na igro. Odlikoval se je pri SD Dravi Berlič, pri domačinah pa vsa obramba.

Sodil je z malimi napakami Janežič iz Ljubljane.

Moštvo SD Drave: Sirec I., Serdinšek, Samec, Gajzer I., Streher, Gajzer II., Sirec II., Repič, Sirec III., Berlič in Hanžl.

Moštvo SD Ločana: Kalan, Volenc, Jenko, Jazbec, Jeklič, Finžgar, Gabar, Čirak, Lukanc, Kavner in Samec.

V nedeljo 31. julija bo igrala SD Drava prvenstveno tekmo proti SD Proleterju iz Zagorja.

Pipin